

Högskolan Kristianstad
291 88 Kristianstad
044-20 30 00
www.hkr.se

Examensarbete

Grundnivå, 15 högskolepoäng

Förskolläraryrket

Flerspråkiga barns inflytande i förskolan

En studie om hur pedagogerna arbetar med flerspråkiga barns
inflytande under samlingen

Författare

Viyani Hirori

Beyan Shafiq Hussein

Handledare

Shirley Näslund

Examinator

Ingrid Lindahl

Flerspråkiga barns inflytande i förskolan

Abstract

Denna uppsats handlar om hur pedagoger arbetar med flerspråkiga barns inflytande i förskolan under samlingen. Barns inflytande handlar om att barn får möjligheter att påverka i förskoleverksamheten. Syftet med denna studie är att belysa flerspråkiga barns inflytande under samlingen i förskolan utifrån pedagogers uppfattning, samt belysa hur pedagoger kan stödja flerspråkiga barns inflytande i förskolan. Vår frågeställning lyder: Hur arbetar pedagogerna med flerspråkiga barns inflytande under samlingen i förskolan?

För att besvara studiens frågeställning har vi besökt fem olika förskolor inom en och samma kommun. Vi har intervjuat sex pedagoger om hur de arbetar med flerspråkiga barns inflytande under samlingen. Svaren på intervjufrågorna har vi samlat in under fyra rubriker vilka är; pedagogernas syn på begreppet inflytande, olika former av pedagogiskt stöd som pedagogerna använder sig av under samlingen, modersmålpedagoger och föräldrars medverkan och gruppens betydelse. Resultaten av intervjuerna visar att pedagogerna har kunskap om hur de ska förhålla sig till flerspråkiga barn, det vill säga att de är extra uppmärksamma, mer lyhörda och att de ger flerspråkiga barn mer tid. Studien visar att genom att pedagogerna kommunicerar med flerspråkiga barn med hjälp av teckenspråk och kroppsspråk kan pedagogerna få dem att känna sig delaktiga och uppmuntra dem till kommunikation. Studien visar också att närvaro av modersmålpedagoger är en viktig faktor och att det skapas en god kontakt med barnens föräldrar. Det framkommer också i vår studie att gruppens storlek och sammansättning påverkar flerspråkiga barns möjlighet till inflytande. Dessutom visar resultat att de flesta pedagoger som vi har intervjuat systematiskt arbetar med flerspråkiga barns inflytande under samlingen på förskolan.

Nyckelord: förskolan, pedagoger, inflytande, flerspråkiga barn.

Innehållsförteckning

Abstract	3
1. Inledning	5
2. Syfte och frågeställningar.....	5
3. Begreppsdefinitioner	5
3.1 Flerspråkiga barn.....	6
3.2 Barns inflytande och barnperspektiv	6
3.3 Samling i förskolan	7
4. Forskningsöversikt	7
4.1 Om förskolebarns inflytande i allmänhet	7
4.2 Om flerspråkiga förskolebarns inflytande i synnerhet	10
4.3 Vår studies relation till tidigare forskning.....	10
5. Metodens genomförande	11
5.1 Val av metod	11
5.2 Val av informanter	12
5.3 Etiska principer	12
5.4 Databearbetningsmetod.....	13
5.5 Metoddiskussion.....	14
6. Resultat och analys.....	15
6.1 Pedagogernas syn på begreppet inflytande	15
6.2 Olika former av pedagogiskt stöd som pedagogerna använder under samlingen	16
6.3 Modersmålpedagoger och föräldrars medverkan	19
6.4 Gruppens betydelse	20
7. Diskussion	22
7.1 Pedagogernas syn på begreppet inflytande	22
7.2 Olika former av pedagogiskt stöd som pedagogerna använder sig av under samlingen	23
7.3 Modersmålpedagoger och föräldrars medverkan	24
7.4 Gruppens betydelse	24
8. Sammanfattning	25
Referenslista	27
Bilaga 1	29
Bilaga 2	30

1. Inledning

Det har blivit alltmer vanligt med flerspråkiga barn i Sverige. Detta ställer höga krav på pedagogerna i förskolan eftersom barnen ska lära sig det svenska språket och även ha inflytande över sin vardag. Inflytande utgör ett viktigt mål i läroplanen för förskolan (2010), som betonar att begreppet inflytande kopplas direkt till demokrati det vill säga att ta ansvar, uttrycka åsikter, delta i samarbete, kunna fatta beslut, att ha rättigheter och skyldigheter. I läroplanen för förskolan förklaras barns inflytande med att barnen ska förstå demokratiska principer och att kunna påverka. Vidare betonas att förskollärare och arbetslag ska ansvara för att förskolan tillämpar ett demokratiskt arbetssätt där barnen aktivt deltar, och att varje barns uppfattningar och åsikter respekteras (Skolverket, 2010).

Många flerspråkiga barn i förskolan har svårt att uttrycka sig verbalt på svenska, något som kan påverka dessa barns möjlighet till inflytande. Därför inriktar sig denna studie på att undersöka hur pedagogerna kan främja dessa barns inflytande under samling. Samlingen är en viktig tidpunkt i förskolan och ses som en ritual som dagligen återkommer vilket ger barnen både språkutveckling och en känsla av identitet samt grupptillhörighet.

2. Syfte och frågeställningar

Syftet med denna studie är att belysa flerspråkiga barns inflytande under samlingen i förskolan utifrån pedagogers uppfattning och visa hur pedagogerna kan påverka och stödja flerspråkiga barns inflytande i förskolan. Vår frågeställning lyder:

- Hur arbetar pedagogerna med flerspråkiga barns inflytande under samlingen i förskolan?

3. Begreppsdefinitioner

I det här avsnittet kommer de begrepp som har använts i denna studie att förklaras och definieras.

3.1 Flerspråkiga barn

Anders Skans (2011) definierar begreppet flerspråkiga barn, som de barn som använder mer än ett språk under sin vardag. Begreppet första språket är det språk som barnet först lär sig hemma, det vill säga samma begrepp som modersmål. Andra språket är det språk som barnet lär sig utöver sitt modersmål. För de barn som har ett annat modersmål än svenska är svenskan ett andraspråk (Skans 2011). I denna studie menar vi med flerspråkiga barn, barn som inte har svenska som modersmål och som inte fullständigt klarar sina vardagliga uppgifter på svenska på egen hand.

3.2 Barns inflytande och barnperspektiv

Begreppet inflytande betyder att barnet ska ges möjlighet att påverka sin egen vardag på ett påtagligt sätt enligt Elisabeth Arnér (2006). Det innebär att det är utifrån barnens idéer och initiativ, som pedagogerna ska utveckla sin planering av innehållet i förskolan. Författaren menar också att barns inflytande står i förhållande till de vuxnas planerade verksamhet i förskolan. Pedagogerna i förskolan, i egenskap av att vara vuxna, har makt att avgöra om barnens röster ska vara hörda eller inte. Därför handlar barns inflytande om att ge barnet en röst. Enligt Gunilla Halldén (2007) kan ett barnperspektiv vara både ideologiskt och metodologiskt. Begreppet metodologiskt har stark ställning inom barndomsforskningen där det kan betyda att man låter barnens röster komma till tals vilket ger oss information om barnens perspektiv, samt att ha fokus på barnet och studera hur politiska förändringar påverkar barn. Halldén (2007) menar att ett barnperspektiv betyder att uppmärksamma barns villkor och verka för barnens bästa. Vidare påpekar hon att barnens perspektiv innebär att barnen själva har lämnat sina bidrag via sina egna upplevelser eller via egna berättelser. I anslutningen till Halldéns forskning vill vi också uppmärksamma barnens villkor i samhället, i det här fallet flerspråkiga barns inflytande i institutionell miljö.

3.3 Samling i förskolan

Samlingen har alltid varit en angelägen del eller aktivitet inom förskolans verksamhet. Samlingar och barngruppers betydelse har varit ett område i fokus för flera studier och undersökningar. Reich Rubinstein (1993) beskriver i sin doktorsavhandling att:

Med samling avses när en grupp barn och vuxna i förskolan sitter samlade, oftast i en cirkel, och har gemensamma aktiviteter under ledning av en eller flera vuxna. Den är ett regelbundet återkommande moment i förskoleverksamheten och hålls på en bestämd plats och på en bestämd tid.

Enligt Rubinstein (1993) utgör samlingen en tidsmässigt mycket kort del av förskoledagen, men är som denna studie har visat, en central aktivitet under dagen. Den är ett regelbundet återkommande inslag med likartat innehåll och struktur, oavsett åldersfördelning i grupperna, kulturell och pedagogisk miljö. Samtal, sång, musik, rörelse, sagor eller berättelser, närvaro - upprop, väder, datum och information är vanliga inslag. Kunskapsförmedling i form av att ett tema behandlas kan också förkomma, särskilt på deltidförskolorna. Vanligt förekommande innehåll i samlingarna är relaterat till natur, djur, årstider eller högtider.

4. Forskningsöversikt

I den här delen kommer vi att ta upp tidigare forskning som är relevant för denna undersökning. Först kommer vi att ta upp Arnér's undersökning om förskolebarns inflytande i allmänhet. Vidare tar vi upp i Kristina Westlund (2011) som har undersökt hur pedagoger arbetar med barns inflytande genom att göra intervjuer och observationer på två förskolor och Anette Emilson (2007) artikel Young Children's influence in preschool som är en studie om småbarns inflytande under samlingen i förskolan.

4.1 Om förskolebarns inflytande i allmänhet

Arnér (2006) studerar barns inflytande i förskolan i sin avhandling "Barns inflytande i förskolan - problem eller möjlighet för de vuxna". Syftet med studien är att studera ett kontinuerligt

utvecklingsarbete kring barnens inflytande i förskolan och vad det kan innebära för att ändra pedagogernas förhållningssätt till barnens inflytande i förskolan. Studien visar att ett kontinuerligt utvecklingsarbete har haft oerhörd betydelse för pedagogernas egen utvecklingsprocess och även lett till en förändring av deras förhållningssätt. Detta har i sin tur haft stor betydelse för barnen och deras initiativ till inflytande och meningsskapande i förskolan. Arnér (2006) hävdar att genom ett utvecklingsarbete börjar pedagogerna reflektera över sin egen roll i samspelet med barnen. I studien visas det att pedagogerna ofta sa nej till det som barnen tog initiativ till. Pedagogerna reflekterade över sitt förhållningssätt och genomförde en uppgift som de kallade för "läxa" där de istället för *nej* började med att bejaka barnens initiativ. Pedagogerna benämner det att se med nya ögon, även att säga *ja* i stället för *nej*. Det som fick stor betydelse för barns inflytande för pedagogerna i det utvecklingsarbetet var att samtala med barnen kring frågor som gynnar deras inflytande. Genom samtalen skapade pedagogerna för det första goda relationer med barnen och för det andra synliggjordes barnens egna perspektiv (Arnér, 2006).

I en relaterad studie har Kristina Westlund (2011) undersökt hur pedagoger arbetar med barns inflytande genom att göra intervjuer och observationer på två förskolor. Pedagogerna i hennes studie definierar ordet inflytande som att arbeta för att skaffa möjligheten för barnen att göra vad de själv tycker är roligt, och att delta i ett sammanhang tillsammans med andra. För en del av pedagogerna i hennes undersökning är ordet inflytande, att samtala med barnen, en betydelsefull del av barns möjligheter till inflytande. När det gäller arbete med barns inflytande använder pedagogerna varierande arbetsformer som ger flera möjligheter till inflytande. De flesta av arbetsformerna riktas specifikt mot att stödja de barn som inte själva kan uttrycka sina åsikter. En arbetsform som pedagogerna lyfter fram, är att planera utifrån barns behov och intresse. Denna planering har ett syfte, att pedagogerna ska vara lyhörda för de önskemål som uttrycks även icke-verbalt, som val av lekar. De barn som inte själva kan ta initiativ till att påverka pedagogernas planering kan också få indirekt möjlighet till inflytande över denna. Den mest förekommande formen av barns inflytande är barns initiativ. Pedagogerna försöker ofta uppmuntra sådana initiativ.

När det gäller samlingen påpekar Westlund (2011) att barnen kan komma med egna förslag på vad de vill göra. Barnen kan önska en sång under samlingen eller komma med spontana önskemål samt några kan bli tillfrågade om vad de vill sjunga. När det gäller de barn som inte uttrycker sig verbalt, använder pedagogerna en kombination av olika arbetsformer för att de

också ska få möjlighet att önska sånger. Ibland tar pedagogerna hjälp av de andra barnen som har erfarenhet av vad det barn som inte kan uttrycka sig tycker om för sång. På det sättet kan man säga att samlingen i Westlund (2011) studie erbjuder barnen en rad möjligheter till inflytande inom ramen för pedagogernas planering. Men till formen är samlingen i själva verket relativt styrd genom att alla barn förväntas delta i samlingen. Barnen har bestämda platser, och uppmanas att räkna upp handen när de vill säga något.

Vidare visar Westlund (2011) att pedagogernas arbete med barns inflytande sker på ett subtilt sätt genom blickar, tonfall och kroppsspråk. Pedagogerna nämner vidare att det är genom samtal som barnet huvudsakligen får inflytande. Genom samtal kan man inte bara få veta vad barn är intresserade av utan, också för att det är genom samtalet som barnen känner att det är någon som lyssnar på dem, att deras åsikter räknas. Pedagogerna hävder också att genom att dela upp barngruppen i små grupper, får de bättre tillfällen till samtal. Det är lättare att göra barns röster hörda och att barn kan påverka verksamhetens innehåll när det är mindre i gruppen nämner pedagogerna. De anser att man ska dela upp barnen så att de barnen som behöver mest stöd i sin språkutveckling utgör en grupp, en grupp med de yngre och en grupp med de äldre barnen. Sammanfattningen kan man säga att Westlunds (2011) resultat visar att arbetet med barns inflytande är något som återfinns i alla delar av pedagogernas arbete, både i planerade och oplanerade aktiviteter i förskolan.

Angående barns inflytande under samlingen studerar Anette Emilson (2007) i sin artikel *Young Children's influence in preschool småbarns inflytande under samlingen i förskolan*. Studien visar barns inflytande i förhållande till pedagogernas kontroll som kännetecknas av stark klassificering och inramning under samlingens tid. Hon skriver att barns inflytande är beroende av pedagogernas roll och förhållningssätt. Studiens resultat visar att pedagogernas makt och kontroll över samlingen inte behöver betyda att den begränsar barns inflytande. Istället ska pedagogers kontroll genomsyras av en god kommunikation och på så sätt öka möjligheterna till barns inflytande under samlingen. Studien visar också att pedagogerna begränsar barnens valmöjligheter i förskolan, vilket innebär att de får göra egna val inom vissa ramar som redan är förutbestämda av pedagogerna. Den vanligast förekommande situationen är att barnen har möjlighet att välja vilka sånger de ska sjunga, ofta med hjälp av alternativ i form av sång-kort eller olika objekt som representerar sångerna. Vidare skriver Emilson (2007) att vissa pedagoger lyfter upp dialogen som ett viktigt mål där barnens erfarenheter är i fokus. I studien visas också att ju mer pedagogerna närmar sig barnens perspektiv, desto mer inflytande får barnen under samlingen. Studiens resultat visar att det officiella uppdraget att göra det möjligt för barn att utöva mer inflytande tolkas på olika sätt.

Studien ligger nära vår undersökning om hur pedagogerna arbetar med flerspråkiga barn under samlingen.

4.2 Om flerspråkiga förskolebarns inflytande i synnerhet

På en förskola i Malmö där det går mest flerspråkiga barn, vilka får språkstöd av modersmålpedagoger, har Anders Skans (2011) genomfört en studie om didaktiken. I undersökningen påpekar han att samlingen har ett väl planerat innehåll med språkstöd i form av pedagoger med olika modersmål samt teckenspråk. Han beskriver att pedagogerna har olika strategier för att ge stöd till barnens delaktighet i kommunikationen under samlingen även om modersmålsstödet inte är tillgängligt. Barnen får möjlighet att förstå innehållet i språket genom att söka stöd i det konkreta och därmed ökar förståelsen. Pedagogerna väljer att kommunikationen och diskussionen ska handla om det barnen känner till, det vill säga det ska handla om barnens tidigare gemensamma bilder och upplevelser. Studien visar att pedagogerna varierar mellan konkret och abstrakt innehåll när det gäller sånger under samlingen. Sångerna kan handla om kroppsdelar, vardagliga saker och begrepp som ljust och mörkt. När det gäller sagostunden under samlingen varierar pedagogerna innehållet i sagorna men de illustrerar alltid med bilder och konkreta föremål. Vidare skriver författaren att de flesta av barnen i hans studie har sina språk representerade av pedagogerna under samlingen. För barnen i den här studien, som inte har någon modersmålpedagog, försöker pedagogerna lära sig några ord på deras modersmål för att de ska känna sig delaktiga i gruppen och känna att deras språk också är accepterat (Skans, 2011). Vi vill jämföra vår undersökning med denna studie eftersom den handlar om didaktiken på en flerspråkig förskola där de belyser pedagogernas arbetssätt och modersmålpedagogernas stöd i praktiken.

4.3 Vår studies relation till tidigare forskning

Ovanstående studie handlar delvis om flerspråkiga barns inflytande i förskolan och om allmänna barns inflytande under samlingen, men att hitta relevanta forskningar om flerspråkiga barns inflytande just under samlingen var ett mycket krävande arbete. Vi har sökt i bibliotekens databaser både vid Linköpings universitet och Kristianstads högskola och trots att vi har fått

hjälp av flera bibliotekarier hittade vi ingenting om flerspråkiga barns inflytande under samlingen. Således är vår studie unik i sitt slag.

5. Metodens genomförande

Här beskriver vi val av vetenskapstradition, metodansats och hur vi samlade in material till vår undersökning.

5.1 Val av metod

Vi använde oss av en kvalitativ metod, intervju, för att vi på ett nyanserat sätt ville belysa barns inflytande under samlingen utifrån pedagogernas arbetssätt. Enligt Idar Magne Holme och Bernt Krohn Solvang (2012) är fördelen med den kvalitativa metoden att den visar en helhetsbild som möjliggör till mer förståelse för sociala processer och sammanhang ett systemperspektiv. En sådan närkontakt som intervjumetoden skapar ger en öppnare och en bättre uppfattning av den enskildes livssituation det vill säga aktörsperspektivet. Nackdelen med intervjuer är att det är en krävande metod, det vill säga att formulera och arbeta med frågeställningar och förtydliga frågorna så att den intervjuade personen förstår och får fram intressanta svar och viktig fakta. Holme och Solvang (2012) poängterar att intervjusituationer är en mycket krävande metod för både forskare och de utfrågade. De skriver att forskaren måste ha en stor förmåga att kunna förstå, sätta sig in och följa hur den intervjuade upplever situationer. Å andra sidan betonar författarna att som forskare får man inte pracka på sin egen uppfattning på den intervjuade. Samtidigt är det en krävande situation för den som intervjuas, då det krävs att man har förmåga att både redovisa och argumentera för sina åsikter.

Enligt Martyn Denscombe (2012) garanterar intervjuer en relativt hög svarsfrekvens eftersom man redan har kommit överens om lämplig tidpunkt och plats. Under intervjuer kan man få direktkontakt vilket innebär att data kan kontrolleras beträffande riktighet och relevans. Intervjuer kan vara en givande erfarenhet för informanten då denna kan prata utförligt om sina idéer med en person vars syfte är att lyssna och notera utan att vara kritisk. Vidare påpekar Denscombe (2009) att intervjuaren har en färdig lista med frågor som besvaras, men frågorna

behöver inte följa i ordning. Det är viktigt att intervjuaren ger den intervjuade utrymme för att utveckla sina svar och idéer genom att öppna och utveckla vidare intervjufrågor. Den typen av intervju som vi har använt oss av är den så kallade semistrukturerade intervjun. Med den typen av intervju kan informanten prata fritt och får större frihet för sina tankar och funderingar. Anledningen till att denna typ av intervju valdes i denna studie var att den passar bra för att få svar på studiens öppna frågeställning. Vi rådfrågade några kollegor om vilka intervjufrågor som var relevanta för vår undersöknings syfte och som kunde ge svar på vår frågeställning. Vi fick flera tips och exempel på frågor som vi sedan formulerade på det sättet som bilagan visar. (se bilaga 1).

5.2 Val av informanter

Våra informanter har medverkat i förskolans verksamhet under en längre tid och har lång erfarenhet av flerspråkiga barn. De intervjuade personerna är sex pedagoger från olika förskolor inom en och samma kommun. Alla arbetar med barn i åldern 3-5 år. Fyra av dessa pedagoger arbetar enbart med flerspråkiga barn, och de har även barn som inte kan det svenska språket. De två andra pedagogerna har få flerspråkiga barn på sina respektive avdelningar, en av dem har fyra och den andra pedagogen har fem flerspråkiga barn på sina respektive avdelningar. Pedagogerna som intervjuades framträder under de fingerade namnen Tina, Ella, Julia, Mia och Sara. I citaten som följer återges de intervjuades naturliga talspråk med alla dess grammatiska fel.

5.3 Etiska principer

I undersökningen är det viktigt att vara medveten om etiska aspekter dvs. att det är nödvändigt att vara ärlig och respektera deltagarnas rättigheter och att de ska känna tillit till forskaren. Staffan Stukat (2011) framhåller att genom undersökningar och studier är det essentiellt att de etiska aspekterna följs. Informationskravet är ett av de kraven som måste uppfyllas för att studien ska anses som etisk. Informationskravet innebär att deltagarna får reda på all information som berör studien. Därefter ska deltagaren själv få bestämma om hen vill ställa upp i studien: samtyckeskravet. Dessutom rekommenderas undersökaren att meddela deltagarna om var resultaten kommer att publiceras och ge dem möjligheten att få en rapport eller

sammanfattning. Slutligen måste nyttjandekravet uppfyllas. Det innebär att information som samlats enbart får användas till studien som avtalats och inte till andra ändamål (Stukat, 2011). Vi var medvetna om de etiska aspekterna och frågade pedagogerna muntligt om de ville delta i vår studie. Pedagogerna ansåg att det var intressant ämne och ville gärna delta. Några av pedagogerna ville ha intervjufrågorna för att titta igenom innan vi började med intervjuerna och till dem skickade vi frågorna via mail. För några andra gick det bra att ställa frågor utan något förberedande. I genomförandet av våra intervjuer följde vi etiska aspekter, det vill säga att vi informerade intervjukandidaterna om att vi skulle spela in deras röster och att deras svar skulle komma att vara anonyma. Detta skapade en trygghet och därför svarade de kanske ärligt på frågorna. Vi informerade även om att andra berörda som handledaren och examinatoren, skulle ta del av svaren men utan att någon informant kommer att bli identifierad genom sina svar.

5.4 Databearbetningsmetod

Efter att ha avslutat alla våra intervjuer började vi noggrant lyssna på inspelningarna flera gånger, detta för att kunna transkribera varje intervju för sig. Transkriberingen av intervjuerna skrev vi ut i pappersform. Vi läste utskriften ett flertal gånger för att få en helhetsbild av materialet. Därefter skrev vi kommentarer och markerade genom att använda oss av överstrykningspennor, för att urskilja intressanta formuleringar som vi såg som väsentliga för vår studie. Vi använde överstrykningarna för att finna mönster som visade skillnader och likheter. Dessa användes sedan i den fortsatta bearbetningen där intentionen var att hitta olika kategorier att placera formuleringarna i. Resultatet redovisas i kategorier utifrån de svar vi fick från våra intervjuer. Vi hade för avsikt att sortera och kategorisera efter pedagogernas uppfattningar om flerspråkiga barns inflytande under samling. Vi ansåg att formulering, sortering och kategorisering av intervjusvaren var betydande för att läsaren skulle få en djupare förståelse och kunna bilda sig en egen bild av studien. En del av de transkriberade intervjusvaren har vi som bilaga (se bilaga 2). De intervjusvaren kommer vi att presentera i fyra avsnitt. Det första handlar om pedagogernas syn på begreppet inflytande, det andra om olika former av pedagogiskt stöd som pedagogerna använder under samlingen, det tredje avsnittet handlar om modersmålspedagoger och föräldrarnas medverkan och det fjärde avsnittet om gruppens betydelse. Pedagogerna som intervjuades framträder under de fingerade namnen Tina,

Ella, Julia, Mia och Sara. I citaten som följer återges de intervjuades naturliga talspråk med alla dessa grammatiska fel.

5.5 Metoddiskussion

Vår undersökning baseras på intervjuer med några pedagoger inom förskolan, där vi vill veta hur de arbetar med flerspråkiga barns inflytande under samlingen. När man samlar in undersökningsdata där människor är informationskälla blir det svårt att veta hur pass ärliga de är i sina svar mer eller mindre omedvetet. Det skulle vara intressant att ta reda på vad som sker under samlingen, det vill säga att observera pedagogernas arbetssätt för att se om det föreligger något samband med det arbetssättet och barns inflytande under samlingen samt om pedagogerna gör i praktiken som de säger. Enligt Stukat (2011) är validiteten ett begrepp som betyder hur bra ett mätinstrument mäter det man avser att mäta. Reliabiliteten kan däremot översättas till hur bra ett mätinstrument är på att mäta - hur skarpt eller trubbigt det är. Den definieras ibland också som mätningens motstånd mot slumpens inflytande. Den är en nödvändig förutsättning för validitet. Om mätinstrumentet inte mäter säkert, kan det tolkas som dålig reliabilitet samt att den inte heller säkert kan mäta det som man vill veta något om. Även om man har ett mycket bra mätinstrument, det vill säga hög reliabilitet, så är det inte tillräckligt för att validiteten ska vara hög eftersom man kan mäta fel saker. Vidare skriver Stukat (2011) att validiteten är svårfångad och mångtydig, men är grundläggande för undersökningens värde. Man måste hela tiden fråga sig: Undersöker vi det som vi verkligen vill undersöka? I vår undersökning har vi intervjuat några pedagoger i förskolan om hur de arbetar med flerspråkiga barns inflytande under samlingen. I intervjumetoden fokuserade vi på två viktiga aspekter; den ena var att formulera intervjufrågorna och det andra att transkribera intervju svaren noggrant. För att vara säkra på att intervju svaren skulle hänga ihop med studiens mål formulerade vi intervjufrågorna utifrån studiens syfte. Eftersom intervjumetoden var något nytt för oss gjorde vi en pilotintervju med två pedagoger för att kunna få svar på om undersökningsfrågorna var adekvata. Med ett mer omfattande antal

intervjukandidater hade vår studie fått större bärning, men av tidsskäl var vi tvungna att begränsa oss till en handfull intervjuer.

6. Resultat och analys

Resultaten presenteras i fyra avsnitt. Det första handlar om pedagogernas syn på begreppet inflytande, det andra om olika former av pedagogiskt stöd som pedagogerna använder under samlingen, det tredje avsnittet handlar om modersmålpedagoger och föräldrarnas medverkan och det fjärde avsnittet om gruppens betydelse. Pedagogerna som intervjuades framträder under de fingerade namnen Tina, Ella, Julia, Mia och Sara. I citaten som följer återges de intervjuades naturliga talspråk med alla dessa grammatiska fel.

6.1 Pedagogernas syn på begreppet inflytande

De sex intervjuade pedagogerna betonar att ordet inflytande betyder för dem att man kan påverka och har möjligheter till val. Pedagogerna poängterar att när det gäller flerspråkiga barns inflytande är det viktigt att vara lyhörd, lyssna på barnet och visa barnet att den han eller hon säger är viktigt. Tina menar att barnets åsikt ska bli respekterad Tina säger:

När det gäller barns inflytande är det alla viktigaste att den vuxne verkligen lyssnar på vad barnet säger. Det går inte alltid att genomföra det barnet vill och man kan inte få allt man önskar sig, men man ska alltid bli respekterad och lyssnad på.

Tina poängterar att det är viktigt att visa barnen att deras röster blir hörda och att det de säger har betydelse. Tina utvecklar sina tankar om inflytande och menar att det gäller att "få vara med", att få vara med och att känna sig delaktig i gruppgemenskapen. Vidare lyfter Ella upp vikten av pedagogens förhållningssätt under samlingen. Ella säger "... Alltså det gäller ju att man är ännu mera lyhörd för när vad de säger att vi lyssnar ännu tydligare på barnens vad de säger att vi kan ta in det i samlingen och det måste man nog vara mycket mer observant när det gäller flerspråkiga barn" Här beskriver Ella hur pedagogerna ska vara extra uppmärksamma när det gäller flerspråkiga barns inflytande under samlingen. Hon menar att man ska lyssna

uppmärksamt på vad barnen säger för att få fram vad barnen önskar och vill under samlingen. För Sara innebär ordet inflytande att de flerspråkiga barnen får valmöjligheter. Sara säger ”att ordet inflytande för mig är att man har valmöjligheter och att barn kan påverka verksamheten och att det inte helt är vuxenstyrt”. Både Sara och Julia menar att inflytande handlar om att ge barnen möjlighet att påverka verksamheten. Julia säger ”att vi lyssnar på det dom har, och att vi visar dom att det du säger är viktigt för mig det är inflytande för mig att, att de är med och påverkar hur vi lägger upp vår verksamhet”. Både Julia och Sara är överens om att genom att lyssna på barnen och få fram det som barnen är intresserade av leder till att det kan påverka verksamhetens planering.

Här menar Mia att under samlingen då har pedagogerna mer makt och styr samlingen. Mia berättar att ”det är lite mer styrt i samlingen barn har inte riktigt lika mycket inflytande men vi följer ju oftast deras intressen”. Här menar hon att trots att pedagogerna styr samlingen så tar de hänsyn till barnen och ger dem inflytande genom att följa deras intresse under samlingen.

Tina och Julia poängterar att det är viktigt att ge flerspråkiga barnen mer tid till samtal. Tina säger att ” att vara med det är jätte viktigt att lyssna på barnet och att ge barnet tid”

Även Julia säger ”vi ger väldigt mycket tid till samtal det gör vi nog även under våra samlingar aa precis det är viktigt för oss att alla barn får känna att man får bli hörd och sedd”

Samtidigt hävdar Tina att lyssna på barnet och att ge det tid är ett sätt att främja flerspråkiga barns inflytande under samling. Även Julia bekräftar att det är viktigt att ge barnen mer tid till samtal.

6.2 Olika former av pedagogiskt stöd som pedagogerna använder under samlingen

De flesta av pedagogerna anser att det är viktigt att inte ha många möbler i rummet för samlingen. Det ska vara ett mycket enkelt rum med bara en matta för att de flerspråkiga barnen ska fokusera på samlingens innehåll. Pedagogerna nämner att för att kunna gynna flerspråkiga barns inflytande under samlingen har de skapat en miljö med uppsatta bilder på dagordningen och veckodagarna på olika språk. På så sätt kan dagordningen bli mer synlig för barnen och de

får mer inflytande genom att peka på bilderna. Materialet på modersmålet som pedagogerna använder är t.ex. siffror, veckodagar, färger, frukter, böcker, fraser och enkla ord.

På frågan om vad pedagoger använder för stöd för att de flerspråkiga barnen ska förstå samlingens innehåll, är pedagogerna överens om att det är viktigt att använda kroppsspråk, teckenspråk, rekvisita, bilder och gestaltningar. Många pedagoger påpekar att med hjälp av modersmålspedagoger kan man använda olika material i verksamheten. Pedagogerna hävdar att de använder några material på modersmål för att barnen ska känna sig trygga och lättare lära sig svenska vilket möjliggör att de får mer inflytande när de erövrar språket. Pedagogerna poängterar att med hjälp av språket kan flerspråkiga barn uttrycka sig och ha mer inflytande. Samtliga pedagoger betonar att de flerspråkiga barnen kan utöva inflytande över samlingens innehåll genom att de kan önska sånger och lekaktiviteter. De menar att genom att peka på bilder eller figurer som man använder under samlingen kan man få fram det som barnet önskar sig. För Mia har konkreta material stor betydelse för flerspråkiga barns inflytande Mia säger:

Vi använder mycket bilder och rekvisita bilder aja jag använder det om jag läser en saga så använder jag gärna rekvisita och de här gestalta djur eller personer eller om jag använder ett hus eller en bro då har jag de jag försöker bygga upp de det som de behövs.

Mia påpekar att med hjälp av konkreta material, som bilder och att gestalta djur i sagoläsningen under samlingen får de flerspråkiga barnen möjligheter att förstå samlingens innehåll på ett enkelt sätt. Hon menar att genom konkreta bilder kan de flerspråkiga barnen få möjligheter till val genom att peka på bilden. Det är också ett sätt att få fram det barnet vill och menar. Hon beskriver även att när barnen har förståelse för samlingens innehåll kan de uttrycka sig och ha mer inflytande under samlingen.

Tina tar som exempel berättelsen om Bockarna Bruse och menar att med hjälp av konkreta saker det vill säga som bocken eller trollet, kan de flerspråkiga barnen peka och nämna föremålet så att de kan förstå det som pedagogerna pratar om på ett bättre sätt. Tina säger ”Om vi har sagan om Bockarna Bruse så har vi alla saker på plats, bocken, trollet, bron och gräset alla ord som vi kan lära barnen och så pekar vi på de sakerna och håller i dem”

När det gäller material på modersmålet påpekar Tina att de får material från modersmålpedagoger även att de försöker att räkna på olika språk för att både barnen och föräldrarna ska känna sig trygga, vidare säger Tina:

Vi som pedagoger också kan räkna till fem på deras språk de tycker att det är jätte roligt och de känner att de är viktiga och föräldrarna känner också att vi tycker att deras barnspråk och kultur är viktiga och det är viktigt för oss att förstod då blir barnen trygga föräldrarna är trygga då kan de lära sig svenska bättre också får mera inflytande för att de våga så modersmålpedagogerna är egentligen också ett material.

Med ovanstående citat lyfter Tina upp vikten av modersmålpedagogers närvaro i förskolan. Hon betonar att det kan leda till att barnen blir mer trygga och får mer inflytande. Hon menar att de använder modersmålpedagoger för att få hjälp med det. Det vill säga att genom att få material på modersmålet som olika fraser, färger och veckodagar uppsatta på väggen. På så sätt kan föräldrarna känna att deras barn, språk och kultur är viktiga för pedagogerna. Materialet på modersmålet skapar en trygghet för dessa barn så att de vågar uttrycka sig på något sätt vilket leder till att de kan ha inflytande.

Här lyfter Mia upp språkets betydelse för flerspråkiga barnens inflytande. Hon betonar också att med hjälp av konkreta material kan flerspråkiga barn få möjligheter att välja sånger. Mia säger ”Det är ju det kan vara svårt det beror på hur långt har de kommit i sitt språk men alltså om barnet är ny så är det väldigt lite inflytande” Hon beskriver att de nyanlända barnen har lite inflytande under samlingen på grund av att de inte kan så mycket svenska. Mia tar exempel ” lägga fram lite olika djur om man väljer t.ex. en spindel då man sjunger om spindel om man väljer en båt då man kan sjunga om en liten båt.” Trots att flerspråkiga barn ännu inte kan så mycket svenska, kan de få utöva inflytande genom att exempelvis få välja sånger genom att peka på bilder.

Pedagogerna poängterar att det är viktigt att vara tydlig och använda sig av konkret material exempelvis när det gäller sånger eller sagor. Då blir det lättare för det flerspråkiga barnet att kunna peka på bilden eller en viss figur.

Tina menar att det viktigt att få de flerspråkiga barnen att prata och utöva inflytande under samlingen även om de inte kan svenska. Hon menar också att de flerspråkiga barnen använder sig mycket av kroppsspråk, Tina säger:

En del pratar på sitt språk på arabiska eller kurdiska eller och vill att vi ska förstå och barnen använder också kroppen när de pratar när de berättar saker så använder hela kroppen och de använder sig av andra barn om det finns äldre barnen eller barn som har varit längre i Sverige med samma språk så hjälper de varandra om de vill berätta saker i samlingen.

Vidare menar hon att vi pedagoger ska vara extra uppmärksamma när det gäller dessa barn som inte kan det svenska språket och läsa av deras kroppsspråk. Hon beskriver att med hjälp av de andra barnen som har samma språk och har kommit längre i det svenska språket kan man veta vad de flerspråkiga barnen vill eller önskar sig under samlingen.

6.3 Modersmålpedagoger och föräldrars medverkan

Vid närvarande av modersmålpedagog har de flerspråkiga barn mer inflytande under samlingen betonar pedagogerna. Samtliga pedagoger är överens om att när modersmålpedagogen är närvarande kan de flerspråkiga barnen tala på det språket som de är bäst på, vilket kan påverka deras inflytande. Här beskriver Tina hur modersmålspedagogerna kan påverka de flerspråkiga barnens inflytande undersamlingen, Tina säger:

Absolut därför att då pratar barnen på de språket som de kan de språket som de drömmer på tänker på.... då kommer alla upplevelser för att när de vill berätta någonting för oss på svenska så måste de skala, de kan inte säga att oohh jag och pappa var i stan och åkte buss och jag såg den och den skylten. Det är så svårt för vi har en fem åring som inte har svenska så är det svårt för oss att ta reda på vad det barnet egentligen kan och vad barnet vill förmedla därför är modersmål pedagogerna extremt viktiga för de får ut så de får ut tankarna då får vi höra precis och då lär vi oss jätte mycket om barnet.

I ovanstående citat lyfter Tina upp ett exempel på hur svårt det är för de flerspråkiga barnen att uttrycka sig när de inte kan svenska språket. Hon lyfter upp vikten av språket och att det som påverkar barns inflytande. Hon tar upp ett exempel när en hel spännande berättelse på modersmålet blir avskalad på svenska. Vidare betonar Tina att modersmålpedagogerna kan förklara för de flerspråkiga barnen på modersmålet så att de flerspråkiga barnen kan förmedla sina tankar och känslor genom modersmålpedagogen och få hjälp med att uttrycka vad de vill. Vidare beskriver Tina att då modersmålpedagogen är närvarande kan de flerspråkiga barnen

tala på det språket de drömmer och tänker på och bli förstått. Hon hävdar att modersmålspedagogen är extremt viktig för att man då ser hur det flerspråkiga barnet lever upp och pratar på sitt känslspråk istället för att stappla på det svenska språket.

När det gäller föräldrars samarbete under samlingen påpekar många pedagoger att de inte kommer på något specifikt samarbete med föräldrarna som kan hjälpa flerspråkiga barn att få inflytande just under samlingen. Pedagogerna visar på generella tips och råd som de får från föräldrarna.

Två av pedagogerna lyfter upp föräldrars samarbete under samlingen och menar att föräldrarna hjälper sina barn och förklarar vad de vill. Samtliga pedagoger uttrycker sig om vikten av samarbetet mellan föräldrarna och pedagogerna, men språket kan vara problematiskt för att samarbeta med föräldrarna på grund av att föräldrarna varken kan förstå eller uttrycka sig på svenska.

Pedagogerna betonar att samarbete med föräldrarna leder till att både föräldrar och barnet känner sig trygga. Ella, Julia och Tina hävdar att man ska ha nära kontakt och samtal med föräldrarna, men Tina anser att språket kan vara ett problem för att kunna kommunicera med föräldrarna. Ella säger ”Vi brukar fråga ibland föräldrarna om speciella sång för att kunna använda under samling”. Ella berättar att de har samtal med föräldrarna för att få veta mer om barnet, det vill säga om barnet är intresserad av någon speciell sång som man kan sjunga under samlingen. Vidare berättar Julia ”Det handlar ju om samtal med föräldrarna för att få förståelse för barnets intressen och vad barnet tycker om.” Tina säger:

Vi jobbar väldigt nära familjerna. därför att vi inte förstår varandra, så jobbar vi med att skapa väldigt nära förhållande att de måste känna även att om de inte pratar vårt språk. Men det är ett problematiskt att vi inte förstår föräldrarna.

Tina påpekar att genom att skapa nära förhållande till föräldrarna kan det leda till att man får fram barnens intresse och vad de tycker om.

6.4 Gruppens betydelse

De sex informanterna anser att de flerspråkiga barnen har mer inflytande när de sitter i små grupper därför att de som är mer tysta och försiktiga vågar pratar då.

Det är viktigt att dela de flerspråkiga barnen i små grupper för att främja deras inflytande mer berättar pedagogerna, Mia säger att ”det är lättare när det är färre i gruppen att få mer inflytande när det gäller att barn har inflytande”, medan Tina säger:

Är ju med att det är många andra barn som tar uppmärksamheten, ju fler barn man har är mindre tid kan det bli för de som är lite tysta och försiktiga de förstår, alltid bra med små grupper.

Julia håller med och säger:

Aaa som jag sa är det jätteviktigt att dela upp barnen och det är viktigt för alla barn språkutveckling tänker jag och framför allt när man har flerspråkiga barn.

Samtliga pedagoger betonar vikten med små grupper när man jobbar med flerspråkiga barn. Tina påpekar att när man har många barn i en grupp, tar de barnen som har kommit längre i det svenska språket mer uppmärksamhet. Där vill dessa barn gärna prata och hjälpa dem som inte kan svenska språket och som ofta är ganska tysta och försiktiga. Däremot i små grupper kan flerspråkiga barn våga tala mer och uttrycka sig på olika sätt.

När det gäller hur flerspråkiga barn sitter i samlingen beskriver de flesta pedagogerna att de inte har några bestämda platser i samlingen. De flesta pedagoger är överens om att få välja var man ska sitta och vem man ska sitta bredvid också är inflytande. En pedagog påpekar att alla barnen har bestämda platser som de har valt från början. Medan en annan pedagog betonar att barnen har bestämda plaster som pedagogerna har valt för att det ska fungera i samlingen.

Sara betonar att de har inga bestämda platser, däremot anser Mia att det skulle vara bra med både bild och namntext, för att flerspråkiga barn lätt ska veta var de ska sitta. Sara säger att ”De får välja själva plats inne hos oss, vi har inga prickar eller något så de får bara sitta.” Sara menar att de flerspråkiga barnen har inflytande under samlingen när det gäller var de vill sitta i samlingsringen.

Vidare påpekar Mia att de inte har bestämda platser under samlingen, men däremot det skulle vara bra att de flerspråkiga barnen som inte kan svenska ska ha bestämda platser med bild och

namntext. Mia anser att ”använda barnens namn som text plus bilder, det skulle helst var bilder på barnet och sen namnet står under i samling och då vet man vad man ska sätta sig då får man även en ordbild på sitt namn”, Mia menar på så sätt kan det bli synligt för barnet att veta var det ska sitta, även detta kan leda till att de känner sig trygga och lär sig sitt namn på lång sikt.

Julia har ett annat perspektiv när det gäller flerspråkiga barns placering under samlingen. Det är viktigt att flerspråkiga barn ska se hennes ansikte. Julia säger ”för mig är det lika viktigt att de ser mina ansiktsuttryck och mina läppar när man pratar, men de får välja själva var de vill sitta, det blir ju en form av inflytande.”

Tina har ett annat perspektiv när det gäller barnens placering under samlingen och hon lyfter upp vikten av samverkan i barngruppen, Tina säger:

De hjälper varandra ändå till exempel de arabiska barnen har vi väldigt många nu och de äldre hjälper de yngre det spelar ingen roll vart de sitter utan de hjälper till och vi använder barnen och vi frågar kan du hjälpa mig jag förstår inte vad hon menar.

Tina betonar vikten av stödet som de yngre barnen får från de äldre barnen under samlingen. Hon menar att det inte spelar någon roll var de sitter utan det viktigaste är att barnen hjälper varandra med språket dvs. att de som har kommit lite längre i inläringen av det svenska språket hjälper de andra barnen som inte kan uttrycka sig på svenska. Således kan pedagogerna använda barnen som resurs för att förstå vad de flerspråkiga barnen vill förmedla.

7. Diskussion

I detta kapitel kommer resultaten av intervjuvaren att diskuteras.

7.1 Pedagogernas syn på begreppet inflytande

Enligt intervjuinformanterna i vår studie innebär ordet inflytande att man kan påverka och har möjligheter till val inom verksamheten. Pedagogerna i studien konstaterar att när det gäller

flerspråkiga barns inflytande är det viktigt att vara lyhörd och lyssna på barnet något som också betonas i Arnérs (2006) undersökning där pedagogerna hävdade att det som fick stor betydelse för barns inflytande i utvecklingsarbetet var att samtala med barnen. Genom samtalet skapar pedagogerna goda relationer och synliggör barns egna perspektiv. Ordet inflytande för flera av studiens informanter innebär att de flerspråkiga barnen ska få valmöjligheter. Studiens resultat visar att inflytande handlar om att ge barnen möjlighet att påverka verksamheten. Vidare visar vår studies resultat att genom att lyssna på barnen och få fram det som barnen är intresserade av kan verksamhetens planering påverkas. Detta stämmer överens med Arnérs (2006) definition av begreppet inflytande som betyder att barnet ska ges möjlighet att påverka sin egen vardag på ett påtagligt sätt. Vidare menar hon att barns inflytande innebär att det är utifrån barnens idéer och initiativ, som pedagogerna ska utveckla mycket av sin planering av innehållet i förskolan. Westlunds (2011) undersökning visar också att ordet inflytande betyder att uttrycka sina åsikter, bestämma och att pedagogerna ska utgå från barns intressen, något som överensstämmer med våra informanters uppfattning om inflytande.

7.2 Olika former av pedagogiskt stöd som pedagogerna använder sig av under samlingen

Studien visar att pedagogerna är överens om att det är viktigt att använda sig av konkreta material som rekvisita, bilder, gestalta djur och bilder för att kunna främja flerspråkiga barns inflytande under samlingen. Enligt Skans (2011) studie varierar pedagogerna i innehållet av sagor under samlingen men de illustrerar alltid med bilder och konkreta föremål då många av sagorna handlar om djur. Detta stämmer bra med vår studies resultat när det gäller användning av konkreta material som bilder eller figurer som används under samlingen. Med ett liknande resultat visar Emilssons (2007) undersökning att konkreta material är en viktig aspekt för barnen för att kunna utöva inflytande och att ta initiativ. Den vanligast förekommande situationen i Emilssons studie är att barnen har möjlighet att välja vilken sång de ska sjunga ofta med hjälp av alternativ i form av sång-kort eller olika objekt som representerar sångerna. Resultatet i vår studie visar att pedagogerna använder sig av kroppsspråk och teckenspråk vilket kan leda till att barn förstår samlingens innehåll och därigenom kan de utöva inflytande under samlingen. Detta instämmer med Westlunds (2011) studie som visar att pedagogerna är måna

om att de ska vara lyhörda för de barn som inte kan verbalt uttrycka sig där pedagogernas använder sig av kroppsspråk som blickar och tonfall.

Resultatet som vår studie har kommit fram till är att pedagogerna är överens om att ge flerspråkiga barn mycket tid till samtal under samlingen. Pedagogerna betonar att det är viktigt för pedagogerna att flerspråkiga barn får känna sig hörda och sedda och att kunna uttrycka sig på något sätt. Detta stämmer inte med Emilssons (2007) forskning som visar att pedagogerna begränsar barnens möjligheter till att ta initiativ. Vidare visar Emilssons studie att pedagogerna styr nästan hela samlingen och tar det mesta utrymmet av kommunikationsprocessen. Detta kan skapa en viss osäkerhet bland de barn som ofta vill prata. I stället för att förbättra barns inflytande betonar Emilsson (2007) att situationen kan förvandlas till något som skulle kunna kallas skendemokrati där pedagogerna är som fortfarande har makten att fatta beslut.

7.3 Modersmålspedagoger och föräldrars medverkan

I vår studie visar resultatet att modersmålspedagoger spelar en extremt viktig roll i barnets inlärningsprocess därför att flerspråkiga barn kan prata på sitt känslspråk när modersmålspedagogen är närvarande. Vikten av närvarandet av modersmålspedagogen under samlingen betonas också i Skans (2011) studie. Där fastslås att detta är viktigt för att barn ska förstå samlingens innehåll. Men när modersmålspedagogen inte är närvarande, hävdar pedagogerna i vår studie att de använder material och ord t.ex. hälsningsfraser och räkneord på barns modersmål som de har fått av modersmålspedagogerna. På så sätt kan föräldrarna i enlighet med Skans studie känna att deras barns språk och kultur är viktiga och tas tillvara av pedagogerna. Materialet och orden på modersmålet skapar en trygghet för dessa barn som gör att de kan våga uttrycka sig på något sätt och leder till att de kan ha inflytande.

7.4 Gruppens betydelse

Resultatet av studien visar att de flesta intervjuinformanterna betonar att barnen har möjlighet att bestämma själva om de platser där de vill sitta under samlingen något som kännetecknar en sorts inflytande. Detta stämmer inte överens med Emilssons (2007) och Westlunds (2011) studie när det gäller barns placering under samlingen. Westlunds undersökning visar att barnens har bestämda platser, och uppmanas att räkna upp handen när de vill säga något. Vidare visar

Emilssons (2007) studie att den enda regel som verkar vara explicit under samlingen utan att vara påpekade är att barnen ska sitta på sina fasta platser på golvet och på platsen finns ett foto av barnet.

Vår studie visar att det är nödvändigt att flerspråkiga barn blir uppdelade i smågrupper. därför att dessa barn är ganska tysta, försiktiga och vågar inte prata i stora samlingar men de vågar mer i små grupper. Det är således viktigt för såväl språkutveckling som för att få mer inflytande att dela flerspråkiga barn i små grupper. Resultatet av vår studie stämmer överens med Westlunds (2011) resultat när det gäller barns uppdelning i smågrupper som visar att pedagogerna delar upp barnen i smågrupper beroende på deras ålder och deras språkutveckling. Som påpekades tidigare är det mycket få studier som har undersökt just detta område. Därför tycker vi att flerspråkiga barns inflytande under samlingen skulle kunna utforska mer.

8. Sammanfattning

Denna studie visar att pedagogerna betonar att deras förhållningssätt till de flerspråkiga barnen har stor betydelse på barns inflytande under samlingen. Den visar även att pedagogernas arbetssätt och hänsyn till barnens intresse ger möjligheter till att dessa barn blir delaktiga i samlingen. Detta leder till att barn känner sig trygga och utövar sitt inflytande under samlingen. Studien visar att barn kan påverka och är delaktiga i samlingen genom olika konkreta material som pedagogerna använder sig av. Vidare visar studien att pedagogerna ska vara extra uppmärksamma, mera lyhörda och ge flerspråkiga barn mer tid. Studien visar att genom att pedagogerna kommunicerar med flerspråkiga barn med hjälp av teckenspråk och kroppsspråk kan pedagogerna få dem att känna sig delaktiga och uppmuntra dem till kommunikation. De flesta pedagogerna är överens om att det är viktigt att använda kroppsspråk och teckenspråk. Studien visar vikten av språkets betydelse för de flerspråkiga barnens inflytande.

Vidare visar studien att vid närvarande av modersmålpedagog kan de flerspråkiga barnen förmedla vad de vill på modersmålet genom modersmålpedagogen, vilket kan leda till att de får mer inflytande under samlingen. Samarbetet mellan föräldrarna och pedagogerna varierade från pedagog till pedagog i vår studie och en del har mer eller mindre kontakt med föräldrarna. Samtliga pedagoger är måna om vikten av samarbetet mellan föräldrar och pedagoger men

språket står som hinder på grund av att föräldrarna varken kan förstå eller uttrycka sig på svenska. Studien visar vikten av gruppens storlek för flerspråkiga barn och att det är av nödvändigt att barn blir uppdelade i smågrupper. De flerspråkiga barnen har mer inflytande när de sitter i små grupper därför att de flerspråkiga barnen som är mer tysta och försiktiga vågar inte prata i stora samlingar däremot kan de våga mer i små grupper. Således är det viktigt för både språkutveckling och för att få mer inflytande att dela flerspråkiga barn i små grupper.

Referenslista

Arnér, Elisabeth (2006). *Barns inflytande i förskolan - problem eller möjlighet för de vuxna?: en studie av ett utvecklingsarbete och dess betydelse för att förändra pedagogers förhållningssätt till barns initiativ*. Licentiatavhandling Örebro: Univ., 2006

Denscombe, Martyn (2009). *Forskningshandboken: för småskaliga forskningsprojekt inom samhällsvetenskaperna*. 2. uppl. Lund: Studentlitteratur

Emilson, Anette (2007). *Young Children's Influence in Preschool*. *International Journal of Early Childhood*, 39(1), 11-38.

Halldén, Gunilla (red.) (2007). *Den moderna barndomen och barns vardagsliv*. Stockholm: Carlsson

Holme, Idar Magne & Solvang, Bernt Krohn (1997). *Forskningsmetodik: om kvalitativa och kvantitativa metoder*. 2., [rev. och utök.] uppl. Lund: Studentlitteratur

Rubinstein Reich, Lena (1993). *Samling i förskolan*. Diss. Lund : Univ.

Skans, Anders (2011). *En flerspråkig förskolas didaktik i praktiken*. Licentiatavhandling Malmö : Malmö högskola, 2011

Tillgänglig på Internet: <http://hdl.handle.net/2043/11603>

Skolverket (2010) *Läroplan för förskolan*. Lpfö 98. Reviderad 2010. Tillgänglig 2011-05-29 på <http://www.skolverket.se/publikationer?id=2442>

Stukát, Staffan (2011). *Att skriva examensarbete inom utbildningsvetenskap*. 2. uppl. Lund:

Studentlitteratur

Westlund, Kristina (2011). *Pedagogers arbete med förskolebarns inflytande: en demokratididaktisk studie*. Licentiatavhandling Malmö : Malmö högskola, 2011

Tillgänglig på Internet: <http://dspace.mah.se/handle/2043/12262>

Bilaga 1

- Hur arbetar pedagogerna med flerspråkiga inflytande under samlingen i förskolan?

Intervju frågor

1. Vad innebär ordet inflytande för dig?
2. Vad använder ni för stöd/hjälp för att flerspråkiga barn ska förstå samlingsinnehållet?
3. På vilket sätt kan flerspråkiga barn utöva inflytande över samlings innehåll?
4. Hur kan du som pedagog främja flerspråkiga barns inflytande under samlingen?
5. Vilken miljö kan ni skapa som gynnar flerspråkiga barns inflytande under samling?
(hur möblerar ni och hur ser samlingsrummet ut?)
6. Använder ni något särskilt material för att arbeta med flerspråkiga barns inflytande?
(något material på modersmål o.s.v.)
7. Märker ni att barnen har mer inflytande under samling vid närvarande av flerspråkig pedagog eller modersmål pedagog?
8. Vilket samarbete har ni med flerspråkigt barns föräldrar för att barnet ska utöva sitt inflytande under samlingen?
9. Upplever ni om att storleken av barngruppen i samlingen påverkar flerspråkiga barn under samlingen
10. Hur sitter flerspråkiga barn i samling?
Alltså, har barnen bestämda platser eller väljer de själv vart de ska sitta?

Bilaga 2

Nedan är transkriberade svaren av intervjun med en av studiens informanter:

Vad innebär ordet inflytande för dig?

Att få vara med, att ans tankar, idéer och åsikter blir lyssnade till på ett seriöst sätt. När det gäller barns inflytande är det alla viktigaste att den vuxne verkligen lyssnar på vad barnet säger. Det går inte alltid att genomföra det barnet vill och man inte kan få allt man önskar sig, men man ska alltid bli respekterad och lyssnad på.

Det är viktigt att barnet får hela den vuxnas uppmärksamhet så att barnet känner sig bekräftat, känner att det de säger och tycker är viktigt och spelar roll.

Demokrati. Alla har en röst som räknas lika och även om det inte blir som jag vill ska jag känna att jag har blivit lyssnad på och respekterad.

Vad använder ni för stöd/hjälp för att flerspråkiga barn ska förstå samlingsinnehållet?

Mm bilder och rekvisita, olika saker som så att barn kan hänga upp sitt språk på tecken som stöd och kroppen språk. Om vi har sagan om bockarna bruse så har vi alla saker på plats, bocken, trollet, brun och gräset alla ord som vi kan lära barnen och så pekar vi på de sakerna och håller i dem så att barn förstår nu pratar vi om det här om bocken så på sitt språk vet de vad de heter och då kan de föra ihop det när man gör det många gånger så lär sig barnen vad det heter på svenska.

På vilket sätt kan flerspråkiga barn utöva inflytande över samlings innehåll?

De deltar aktivt för att även om vi inte förstår deras språk. En del pratar på sitt språk på arabiska eller kurdiska eller och vill att vi ska förstå och barnen använder också kroppen när de pratar när de berättar saker så använder hela kroppen och de använder sig av andra barn om det finns äldre barnen eller barn som har varit längre i Sverige med samma språk så hjälper de

varandra om de vill berätta saker i samlingen. och de barn som kan lite svenska de pratar svenska och barn styr innehållning i samlingen genom att ...så vi visar vi har en ide som nu när vi jobbar med väg skyltar och skyltar så har vi en ide vad vi vill lära barnen och då berättar vi för barnen idag ska vi lära oss vad de här skyttarna betyder är det någon som har sett sån här skylt tex. Och då berättar barnen vad de har sett och vi går ut och tittar och när de åker bil och buss med sina föräldrar så säger föräldrarna att det är jätte många som räknar och pekar på skyltar så de är jätte intresserade och det vill de berätta gärna i samlingen och då det tycker vi att då har de inflytande alla barn får prata ee... och dela även om man inte kan svenska så barnen hjälper varandra och en del barn de kommer fram och pekar så pekar de på sig själva och pekar de på skylten och så ser de glada ut och då frågar vi aha har du satt en sån kylt jaha då nickar de så vi hjälper barnen att vara med i samlingen.

Hur kan du som pedagog främja flerspråkiga barns inflytande under samlingen?

Precis det är det här att vara med det är jätte viktigt att lyssna på barnet och att ge barnet tid att för det är så lätt när man är många för vi har 21 barn i vår grupp när man är många så vill de andra barnen hjälpa till hela tiden då får man lära de att nu får ni vara tysta lite nu är det den här pojken som pratar och nu måste han få tänka själv och ge barnen tid och sen arbeta i små grupper också för det är inte så ofta vi är alla barn vi brukar dela oss i tre grupper och då kanske sju åtta barn.

varje dag har vi små grupper, antingen på förmiddag eller på eftermiddag det har vi varje dag så de äldre barn har lite längre grupper och de yngre barnen har mera som där sitter pedagogerna i leken och har som samlingar och språk samlingar det är inte, de samlas inte på det sättet så ofta men de stora barnen tycker det är så roligt att jobba på med det här så de frågar själva efter samlingen nästan varje dag.

Använder ni något särskilt material för att arbeta med flerspråkiga barns inflytande? (något material på modersmål o.s.v)

Vi har modersmålspedagoger i vår verksamhet som är jätte viktiga för oss ee och de ger oss material tillexempel så har vi några enkla ord uppsatta på alla språk som vi har vi har färger vi har siffror för det är viktigt för de här barnen att veta att vi bryr oss om deras språk. Och att vi som pedagoger också kan räkna till fem på deras språk de tycker att det är jätte roligt och de känner att de är viktiga och föräldrarna känner också att vi tycker att deras barn, språk och

kultur är viktiga och det är viktigt för oss att förstå då blir barnen trygga, förädlarna är trygga då kan de lära sig svenska bättre också får mera inflytande för att de vågar så modersmålspedagogerna är egentligen också ett material för att vi använder ju. De kommer hit för barnens skull och vi ändvänder de i verksamheten de är med hela tiden de pratar med barnen de hjälper oss de sitter och arbetar med barnen tillsammans med oss så att barnen får höra den svenska förskolan på sitt språk och lära sig och att hitta en plats i gruppen på sitt språk så det är jätte viktigt så det är våra främsta material är egentligen modersmål pedagoger och deras material deras böcker och deras ehh alla papper som de har och deras musik och deras sätt att vara och sen vi har modersmålspedagoger som kommer och äter mellanmål och lunch med hos så det är jätte intressant för att då blir det så mycket vardagsspråk på modersmålet och det är jätte viktigt för barnen och man ser hur barnen lever upp och pratar på sitt känslspråk istället för stappla på svenska det blir så stelt när det inte är sitt eget språk och så ser man att barnen helt plötsligt blir ett annat barn när man använder rätt material det är viktigt

Märker ni att barnen har mer inflytande under samling vid närvarande av flerspråkig pedagog eller modersmål pedagog?

Absolut därför att då pratar barnen på de språket som de kan de språket som de drömmer på tänker på ... då kommer alla upplevelser för att när de vill berätta någonting för oss på svenska så måste de skala, de kan inte säga att oohh jag och pappa var i stan och åkte buss och jag såg den och den skylten. Det är så svårt för vi har en fem åring som inte har svenska så är det svårt för oss att ta reda på vad det barnet egentligen kan och vad barnet vill förmedla därför är modersmålspedagogerna extremt viktiga för de får ut tankarna, då får vi höra precis och då lär vi oss jätte mycket om barnet. Varje gång som barnet får prata tillsammans med, eller en förälder ibland är föräldrarna med också och kan hjälpa till. men ofta hos oss är det att barnet kan mer språket än föräldrarna så att ... aaa.

